

แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร

นางสาวทัศนีย์ บัณฑุ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-158-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

15484

1171109024

INFORMATION SOURCES ON INDUSTRIAL TECHNOLOGY IN BANGKOK METROPOLIS

Miss Tasanee Pattamatate

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-158-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร

โดย นางสาวทัศนีย์ บัณฑุเทศ

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์

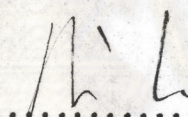
อาจารย์ที่ปรึกษา อ. วิภาวรรณ มนูญปิฎ

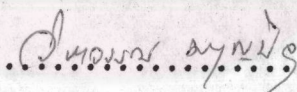
รศ. ดร. ประภาวดี สืบสนธิ์

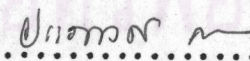
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

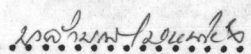
..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วิชาภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ กล่อมจิตต์ พลายเวช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ วิภาวรรณ มนูญปิฎ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สืบสนธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล บุลกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิจัยเกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ทัศนีย์ ปัทมเทศ : แหล่งสำรณเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานคร
(INFORMATION SOURCES ON INDUSTRIAL TECHNOLOGY IN BANGKOK METROPOLIS)

อ.ที่ปรึกษา : อ.วิภาวรรณ มนูญปัจจุ, 327 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการดำเนินงานของแหล่งสำรณเทคโนโลยีอุตสาหกรรมในกรุงเทพมหานครในด้านการบริหาร งานเทคนิค งานบริการ รวมถึงโลตทัศน์วัสดุสิ่งพิมพ์ที่จัดให้บริการและการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค ตลอดจนข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของแหล่งสำรณเทคโนโลยีกลุ่มนี้ การวิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือหลักในการสำรวจ โดยส่งให้กลุ่มประชากรทั้งหมด 62 แห่ง และได้รับกลับคืน 60 แห่ง

ผลการวิจัยพบว่าแหล่งสำรณเทคโนโลยีอุตสาหกรรมจำนวน 36 แห่งจาก 60 แห่งสังกัดหน่วยงานราชการ ประกอบด้วยแหล่งสำรณเทคโนโลยี 20 แห่งสังกัดกระทรวง กรม กอง และ 16 แห่งสังกัดสถาบันการศึกษา แหล่งสำรณเทคโนโลยีกลุ่มนี้และองค์กรอิสระ 1 แห่ง จัดเก็บสำรณเทคโนโลยีทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทุกสาขาวิชา รวมทั้งมีการดำเนินงานด้านการบริหาร งานเทคนิค และการบริการเพื่อข้าราชการ นักศึกษา นักวิจัย/นักวิชาการ และอาจารย์

แหล่งสำรณเทคโนโลยีจำนวนน้อย (11 แห่งจาก 60 แห่ง) สังกัดหน่วยงานเอกชน และ 12 แห่งสังกัดหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ มีการจัดเก็บสำรณเทคโนโลยีในสาขาวิชาเฉพาะทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม และดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้บริการพนักงานในสังกัด

แหล่งสำรณเทคโนโลยี 33 แห่งมีการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยงานต่าง ๆ ส่วนมากใช้ไมโครคอมพิวเตอร์และโปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้มากที่สุดคือ MINI-MICRO CDS/ISIS

ปัญหาในการดำเนินงานพบว่า แหล่งสำรณเทคโนโลยีในกระทรวง กรม กอง ประสบปัญหางบประมาณ แหล่งสำรณเทคโนโลยีในสถาบันการศึกษาประสบปัญหาการจัดหา แหล่งสำรณเทคโนโลยีในหน่วยรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานเอกชนประสบปัญหาผู้ใช้ สำหรับองค์กรอิสระประสบปัญหางบประมาณเนื่องจากราคาส่งพิมพ์เปลี่ยนแปลง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา 2521

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

TASANEE PATTAMATATE : INFORMATION SOURCES ON INDUSTRIAL TECHNOLOGY
IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : VIPAWAN MANOONYAPICHU. 327 PP.

The purposes of this research are, firstly, to study the operational conditions of information sources on industrial technology in Bangkok Metropolis in the aspects of administration, technical function, services, audiovisual materials, printed materials and the use of modern technology; secondly, to analyze the problems and to propose recommendations of the operations. Questionnaires were distributed to 62 agencies and 60 of them were returned.

The study found that 36 out of 60 information sources affiliated with the government agencies, of which are 20 government departments and divisions, and 16 educational institutions. This group, as well as one independent agency, collect information on every subjects of science and technology at the highest level. They perform the operations to service government officials, students, researchers/scholars, and instructors.

The minority (11 out of 60) attached to the private agencies together with 12 public enterprises collect information on special subjects of industrial technology and provide services for their staffs.

Thirty-three information sources have used computers to perform their tasks. The majority used microcomputers, and software package MINI-MICRO CDS/ISIS.

For the operational problems, governmental information sources face the problems of budget; educational information sources confront the problem of acquisition; in public enterprises and private agencies, information sources encounter the problem of users; and the independent agency meets the problem of budget.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์
ปีการศึกษา ๒๕๓๑

ลายมือชื่อนิสิต ศ. ๒๓๒
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศ. ๒๓๒

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วิภาวรรณ มนูญิจ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาตรวจแก้ไขและให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร. ประภาวดี สืบสนธิ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่กรุณาให้คำแนะนำทางสถิติ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องทั้งในด้านเนื้อหาและขัดเกลาสำนวนภาษา และให้คำแนะนำอันมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้แนวคิดบางประการ คุณเปี่ยมสุข หุ่นกาวิ คุณอรุณจัน บัณฑิตย์ ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ และให้กำลังใจโดยตลอด

ขอขอบคุณบรรณารักษ์และผู้ปฏิบัติงานของแหล่งสารนิเทศต่าง ๆ ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ขอขอบคุณอาจารย์ทวีลักษณ์ บุญคง รองอธิบดีกรมวิทยาศาสตร์บริการ และคุณณรงค์ รัตนะ ผู้อำนวยการศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และคุณกรรณิการ์ เสี่ยงพิบูลย์ หัวหน้าศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี บริษัทปูนซีเมนต์ไทย จำกัด ที่กรุณาให้คำแนะนำเกี่ยวกับแบบสอบถาม นอกจากนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร บรรณารักษ์ และเจ้าหน้าที่ศูนย์ข้อมูลทางเทคโนโลยี สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น) ที่ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายขอขอบคุณ คุณสุพจน์ จารุสมบัติ ที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนทั้งในด้านความคิดและกำลังใจมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วยความซาบซึ้งยิ่ง

ทัศนีย์ บัณฑุ เทศ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
แนวเหตุผล	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีดำเนินการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย	8
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	9
2. สารนิเทศกับการพัฒนา	11
ความหมายของสารนิเทศ	11
ความสำคัญของสารนิเทศ	12
ระบบสารนิเทศแห่งชาติ	13
ห้องสมุดเฉพาะ	18
ศูนย์สารนิเทศ	23
ความแตกต่างระหว่างห้องสมุดเฉพาะและศูนย์สารนิเทศ	24
ห้องสมุดเฉพาะและศูนย์สารนิเทศในประเทศไทย	26
ห้องสมุดเฉพาะและศูนย์สารนิเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี .	28
สารนิเทศทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	30

บทที่

หน้า

สารนิเทศในแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.....	40
ความหมายของอุตสาหกรรม.....	47
ประเภทของอุตสาหกรรม.....	48
ความสำคัญของอุตสาหกรรม.....	49
ความสำคัญของสารนิเทศต่ออุตสาหกรรม.....	53
3. วิธีการดำเนินการวิจัย.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การแจกแบบสอบถาม.....	65
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	66
4. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
ตอนที่ 1 สภาพการดำเนินงาน.....	69
ตอนที่ 2 การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่.....	158
ตอนที่ 3 ปัญหาในการดำเนินงาน.....	183
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงาน.....	202
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	207
สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย.....	207
แนวทางในการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้.....	218
ข้อเสนอแนะ.....	220
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	222
แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต.....	222

บรรณานุกรม.....	224
ภาคผนวก.....	239
จำนวนอุตสาหกรรมในประเทศไทย.....	240
แหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	245
ทำเนียบแหล่งสารนิเทศทางเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	293
แบบสอบถาม.....	304
ประวัติผู้วิจัย.....	327

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ปี พ.ศ. ที่แหล่งสารนิเทศก่อตั้ง	70
2. เวลาทำการของแหล่งสารนิเทศ	72
3. สถานภาพของแหล่งสารนิเทศ	73
4. การแบ่งส่วนงานภายในแหล่งสารนิเทศ	75
5. ผู้วางนโยบายแหล่งสารนิเทศ	76
6. คณะกรรมการของแหล่งสารนิเทศ	78
7. ระยะเวลาดำรงตำแหน่งของคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ กรณีที่ มีคณะกรรมการ	79
8. หน้าที่ของคณะกรรมการแหล่งสารนิเทศ	80
9. การเสนอรายงานสถิติและผลการดำเนินงานของแหล่งสารนิเทศ ต่อผู้บังคับบัญชา	81
10. แหล่งที่มาของรายได้ของแหล่งสารนิเทศ	83
11. จำนวนเงินงบประมาณและเงินพิเศษที่แหล่งสารนิเทศได้รับ ในปี งบประมาณ 2531	85
12. การใช้จ่ายงบประมาณปีปัจจุบัน จำแนกตามแหล่งสารนิเทศ	87
13. ผู้มีหน้าที่จัดทำงบประมาณของแหล่งสารนิเทศ	88
14. ตำแหน่งของบุคลากรในแหล่งสารนิเทศ	89
15. บุคลากรของแหล่งสารนิเทศที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ในทุก ระดับ	91
16. บุคลากรของแหล่งสารนิเทศที่มีวุฒิปริญญาตรีขึ้นไป	93
17. จำนวนบุคลากรที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	94
18. การส่งเสริมความรู้ของบุคลากรในแหล่งสารนิเทศ	96
19. แหล่งสารนิเทศที่มีและไม่มีอาคารเอกเทศ	97
20. เนื้อที่ทำการของแหล่งสารนิเทศ	99

ตารางที่

หน้า

21.	จำนวนที่นั่งอ่าน ในแหล่งสารนิเทศ	100
22.	จำนวนชั้นหนังสือของแหล่งสารนิเทศ	101
23.	จำนวนชั้นวารสารของแหล่งสารนิเทศ	102
24.	จำนวนตู้บัตรรายการของแหล่งสารนิเทศ	103
25.	จำนวนตู้เก็บเอกสารของแหล่งสารนิเทศ	104
26.	จำนวนตู้ลงทะเบียนวารสาร	105
27.	ครุภัณฑ์อื่น ๆ ของแหล่งสารนิเทศ	106
28.	โสตทัศนอุปกรณ์ในแหล่งสารนิเทศ	107
29.	สาขาวิชาที่เป็น เป้าหมายในการจัดเก็บและให้บริการ	108
30.	สาขาวิชาที่เป็น เป้าหมายหลักในการจัดเก็บและบริการสารนิเทศ	109
31.	จำนวนหนังสือในแหล่งสารนิเทศ	111
32.	จำนวนวารสารในแหล่งสารนิเทศ	113
33.	จำนวนหนังสือพิมพ์ของแหล่งสารนิเทศ	115
34.	จำนวนวิทยานิพนธ์ของแหล่งสารนิเทศ	116
35.	วัสดุสารนิเทศประเภทอื่น ๆ ในแหล่งสารนิเทศ	118
36.	โสตทัศนวัสดุในแหล่งสารนิเทศ	120
37.	วิธีการจัดหาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศ	122
38.	ผู้มีหน้าที่คัดเลือกสิ่งพิมพ์เพื่อการจัดหา	123
39.	การแลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของแหล่งสารนิเทศกับหน่วยงานอื่น ๆ ...	124
40.	ประเภทของสิ่งพิมพ์ที่แหล่งสารนิเทศใช้แลกเปลี่ยนกับแหล่ง สารนิเทศอื่น ๆ	125
41.	การจัดทำบัตรรายการของแหล่งสารนิเทศ	127
42.	ประเภทของบัตรรายการที่แหล่งสารนิเทศจัดทำ	128
43.	ระบบการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือของแหล่งสารนิเทศ	129
44.	วิธีการรักษาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศให้ถาวร	131

ตารางที่

หน้า

45.	ประเภทของผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศ	133
46.	ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ ประเภทสถาบันการศึกษา	135
47.	ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ ประเภทกระทรวง กรม กอง	136
48.	ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ ประเภทรัฐวิสาหกิจ	137
49.	ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ ประเภทหน่วยงาน เอกชน	139
50.	ผู้ใช้ที่เป็น เป้าหมายหลักในการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ ประเภทองค์กรอิสระ	140
51.	บุคคลผู้มีสิทธิเข้าใช้แหล่งสารนิเทศ	141
52.	บุคคลผู้มีสิทธิยืมสิ่งพิมพ์ออกจากแหล่งสารนิเทศ	143
53.	ปริมาณของผู้เข้าใช้บริการจากแหล่งสารนิเทศต่อวัน	144
54.	ปริมาณผู้ยืมสิ่งพิมพ์ออกจากแหล่งสารนิเทศต่อวัน	146
55.	ปริมาณของสิ่งพิมพ์ที่ผู้ใช้ยืมออกต่อวัน	148
56.	การปรับผู้ใช้ของแหล่งสารนิเทศกรณียืมสิ่งพิมพ์ เกินกว่ากำหนด ..	150
57.	บริการของแหล่งสารนิเทศนอกเหนือจากการให้ยืมหนังสือ	152
58.	ลักษณะของความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของแหล่งสารนิเทศ ..	157
59.	ประเภทของคอมพิวเตอร์ที่แหล่งสารนิเทศมีใช้	158
60.	ลักษณะการใช้คอมพิวเตอร์ของแหล่งสารนิเทศ	159
61.	โปรแกรมสำเร็จรูปที่แหล่งสารนิเทศมีใช้	163
62.	ความช่วยเหลือด้านผู้เชี่ยวชาญทางคอมพิวเตอร์ที่แหล่งสารนิเทศ ได้รับ	164
63.	การใช้คอมพิวเตอร์ช่วยงานของแหล่งสารนิเทศ	166

ตารางที่

	หน้า
64. การจัดทำฐานข้อมูลของแหล่งสารนิเทศ	168
65. สิ่งพิมพ์หรือผลผลิต (Output) จากฐานข้อมูล	170
66. วิธีการให้บริการแก่ผู้ใช้นั้นข้อมูลจากฐานข้อมูล	171
67. คู่มือในการให้คำสำคัญ (Keywords)	173
68. ฐานข้อมูลที่มีในแหล่งสารนิเทศ	175
69. ปัญหาในการดำเนินงานด้านการบริหารงานทั่วไป	184
70. ปัญหางบประมาณของแหล่งสารนิเทศ	186
71. ปัญหาบุคลากรของแหล่งสารนิเทศ	188
72. ปัญหาอาคารสถานที่ของแหล่งสารนิเทศ	190
73. ปัญหาวัสดุอุปกรณ์และครุภัณฑ์ของแหล่งสารนิเทศ	192
74. ปัญหาวัสดุสารนิเทศในแหล่งสารนิเทศ	194
75. ปัญหาการจัดหาวัสดุสารนิเทศของแหล่งสารนิเทศ	196
76. ปัญหางานเทคนิคของแหล่งสารนิเทศ	198
77. ปัญหาการให้บริการของแหล่งสารนิเทศ	200
78. ปัญหาผู้ใช้บริการของแหล่งสารนิเทศ	201

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย